For Freedom and Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

NO. 38 — AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY — National and International Circulation — SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

CLEVELAND OHIO, MONDAY MORNING, FEBRUARY 24, 1969 — ŠTEV. LXVII — VOL. LXVII

Antonia Pavlic 7-8-
7019 - 60th Lane
Ridgewood
Brooklyn, N.Y. 1122

Nixon se lotil zadev petrolejske industrije

Ta vprašanja je bivši predsednik L. B. Johnson prepustil notranjemu tajniku.

WASHINGTON, D.C. — V nobeni naši industrijski panogi ni toliko odprtih vprašanj kot v črpanju in predelavi nafte. Vsako vprašanje je pa obenem tudi fronta, ki se na njej spopadajo najrazličnejši domači in mednarodni interesi, ki imajo povrhu še izredno veliko gospodarsko moč.

Kako zapleteno je stanje in kako močne so skupine, ki se borijo med seboj v tej industrijski panogi, se lahko vidi po tem, da se je vmešavanju v naftno industrijo ognil celo bivši predsednik Johnson, ki je navadno zelo rad urejal vse sam. Pod pretvezo, da je že od preje povezan z naftno industrijo, je pred 5 leti vse posle glede naftne industrije prepustil federalnemu tajništvu za notranje zadeve, dočim se je sam umaknil v zaledje.

Federalno tajništvo seveda tudi ni hotelo postopati, kajti vsak postopek, hiter ali počasen, je lahko tudi pomenil pobiranje kostanja iz ognja za tuj račun. Tako se je tekom 5 let nabralo vse polno nerešenih zadev v tej industriji, ki jih je treba začeti reševati. Nixon je bil toliko pogumen, da je sedaj šel takoj na delo. Odločati bo pa moral o sistemu uvoza nafte, o novih rafinerijah, o domači proizvodnji nafte itd., povsod bo pa zadel na interese, ki si med seboj nasprotujejo. Ti "interesi" imajo naravno svoje varuhe tudi v Kongresu in tako bo vsaki Nixonovi odločitvi primešano praviloma tudi precej politike.

Radovedni smo, kako bo Nixon zvozil na tem polju. Častitati mu bo treba, ako si pri tem ne bo opekel prstov.

Zaposlitev rudarskega inženerja O'Learyja postala politika

WASHINGTON, D.C. — Znana rudarska nesreča v Fairmingtonu, W. Va., kjer je zgubilo 20. novembra 78 rudarjev svoje življenje, je sprožila različne preiskave, med njimi tudi o delu zveznega rudarskega urada. Tam so odkrili čudne navade. Kamor je na primer urad poslal svoje nadzornike, so bili rudniki o prihodu vnaprej obveščeni. Zato uradi tudi niso mogli kaj prida odkriti.

Zgodilo se je, da je predsednik Johnson nastavil novega ravnatelja v osebi O'Laryja. Novi ravnatelj je takoj skušal odpraviti vsaj glavne napake, med njimi tudi takratni sistem nadzornega postopka. S tem si je nakopal jezo rudarskih podjetij.

Ko je prevzel oblast Nixon, so rudarska podjetja takoj pritisnila nanj, naj menja ravnatelja. Nixon je to tudi storil. Radi tega je pa med rudarji nastal vihar, ki se še ni polegel. Vihar ima deloma politično barvo, ker je O'Leary demokrat.

Vremenski prerok pravi:

Oblačno brez posebnih toplotnih sprememb. Najvišja temperatura nad 40.

Novi grobovi

Frank Vidmar

V soboto zjutraj je nenadoma doma umrl Frank Vidmar s 1038 E. 74 St., star 78 let, rojen v Valična vasi, od koder je prišel pred 60 leti. Na istem naslovu je imel mesarijo in grocerijo dolgo let. Tukaj zapušča ženo Mary, roj. Gerbec, doma v vasi Lipsenj, hčeri Mae Zupancic in Albino Marolt, sina Franka, 9 vnukov, 2 pravnuka in sestro Louiso Strajner. Bil je član Društva Lunder Adamic št. 28 SNPJ. Pogreb bo v torek zjutraj ob 8.30 iz Zakrajskovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida ob devetih, nato na pokopališče All Souls.

Nicholas P. Popp

Včeraj je umrl v Euclid General bolnišnici 83 let stari Nicholas P. Popp s 160 E. 212 St., rojen v Žumberku, od koder je prišel v ZDA l. 1902. Po enem letu bivanja v Clevelandu je odšel v Salt Lake City v Utah, kjer je imel njegov oče gostilno. Tam je obiskoval univerzo. Leta 1913 se je vrnil na Hrvaško in se oženil s Heleno Karlovic. Z njo se je naselil v Clevelandu, kjer je imel dolga leta trgovino s hrvaškimi knjigami na St. Clair Ave. in E. 26 St. Bil je med ustanovitelji Hrvaškega doma na St. Clair Avenue, Hrvaškega republikanskega kluba, Hrvaškega radio kluba in je pomagal mnogim Hrvatom dobiti državljanstvo. Znan je bil zaradi pisanja pisem urednikom listov Plain Dealer in Cleveland Press. Bil je mož Helen, oče Nicholasa, ki je padel v drugi svetovni vojni, Mrs. Peter Wides in Milana (Seattle, Wash.). Pokojnik je bil član HBZ št. 21 in ADZ št. 1, Pogreb bo iz Grdinovega pogrebnega zavoda na Lake Shore Blvd v sredo zjutraj v cerkev sv. Nikole, nato na All Souls pokopališče.

Novi poslaniki ZDA

WASHINGTON, D.C. — Predsednik R. M. Nixon je imenoval nove poslanike: za Belgijo Johna Eisenhowerja, 46 let starega edinega sina bivšega predsednika ZDA gen. D. D. Eisenhowerja, za ZSSR J. Beama, dosedanjega poslanika v Pragi, v London pa W. H. Annenberga, izdajatelja knjig v Philadelphiji.

Peru se začel umikati!

Vlada gen. Velasca zmanjšuje pomen trgovinske pogodbe s Sovjetijo, ko je v sporu z ZDA.

LIMA, Peru. — Odnosi vlade Peruja z vlado ZDA so se v zadnjem času naravnost zategnili. Vojaška vlada gen. Velasca je jeseni, ko je prišla na oblast, zasegla International Petroleum Co., peruvijsko podružnico Standard Oil Co. of New Jersey češ, da je ta dolžna Peruju 690 milijonov dolarjev, ker je vse od leta 1924 črpala tam petrolej brez "pravega dovoljenja".

Washington je opozoril Peru, da bo moral ustaviti Peruju vse podpore in odpovedati odkup sladkorja, če ne bo vlada Peruja v po zakonu določenem času 6 mesecev objavila načrta za odškodnino zasežene ameriške družbe. V Limi so to trdo zavrnili in označili za ameriški "pritisk". Pretekli teden je perujska vojna ladja napadla ameriško ribiško ladjo, ki je lovila izven obalnega pasu 15 milj. Odvedla jo je v pristanišče, pa jo izpustila, ko je plačala ladja $2,000 globe. Streljala je na neko drugo ameriško ribiško ladjo, ki je bila prav tako izven obalnega pasu, toda ta je ušla.

Peru je proglasil morje do 200 milj od svojih obal za "svoje vode", kar zadeva ribolov. ZDA to odločno odklanjajo kot v nasprotju z vsemi mednarodnimi zakoni. Spor o tem se vleče že več let, pa ni nikdar privedel do ostrine, kot sedaj.

Peru je v začetku tega tedna podpisal s Sovjetsko zvezo trgovinsko pogodbo in izjavil, da je tako prenenal biti popolnoma odvisen od Združenih držav. Ko so v Limi videli, kak odmev ima vse to v Washingtonu, so postali mirnejši. Zunanji minister gen. E. Mercado Jarrin je zanikal, da bi bil dejal, da pomeni podpis trgovinske pogodbe s Sovjetsko zvezo "konec razdobja, ko je bila peruvijska trgovina usmerjena v eno samo stran". Opozoril je na dejstvo, da je razgovore o novi trgovinski pogodbi s Sovjetsko zvezo začela še prejšnja peruvijska vlada v preteklem juniju. Sedanja je prevzela oblast komaj v preteklem oktobru.

Iz slov. naselbin

RED LODGE, Mont.—V petek je umrl tu 64 let stari rojak Kaytan Erznoznik, doma v Žireh v Sloveniji, po domače Krošljev. Dolgo let sta preživela tu s pokojno ženo Marijo, sestro Mrs. Jesenko in Carla Zakelj v Clevelandu. V starem kraju je zapustil enega brata in več sester.

Nixon za spremembo volitev predsednika ZDA

WASHINGTON, D.C. — Če kaj spada v zgodovinsko ropotarnico, je ameriški sistem za predsedniške volitve, ki trpi v svojem postopku kot nepotrebno navlako še zmeraj volivne može. Kot vsak predsedniški kandidat, je med volivno kampanjo obljubil tudi Nixon, da bo Kongresu predlagal spremembo tega sistema. Obljubo je držal, pretekli teden je poslal Kongresu posebno spomenico o tem predmetu.

Spomenica ne predlaga ukinitve volivnih mož. Nixon namreč ve, da je to zaenkrat še neizvedljivo. Spremeniti bi se morala ustava, za spremembo bi pa moralo biti 38 državnih legislatur. Da bi toliko legislatur opravilo to delo do l. 1972, je več kot neverjetno. Nixon pa želi, da bi veljal nov postopek že za volitve v l. 1972.

Kaj bo Kongres napravil, je težko reči. Morda se bo spustil v obravnavanje, toda opravil ga pa ne bo, ako bo za vse skupaj tako malo vnet kot je sedaj. Na besedah je že, z dejanjem se mu pa ne bo mudilo.

P. E. Trudeau pride na obisk v Washington

WASHINGTON, D.C. — Predsednik kanadske vlade Pierre Elliot Trudeau pride 24. marca na dvodnevni uradni obisk v Washington kot prvi tuji obiskovalec predsednika R. M. Nixona.

Trudeau in njegovi sodelavci precenjujejo kanadsko zunanjo politiko in tehtajo smiselnost, potrebo in vrednost kanadske udeležbe v NATO. Razpravo o tem zasledujejo v državnem tajništvu in v Beli hiši z vso pozornostjo. Vprašanje bo brez dvoma na dnevnem redu razgovorov Trudeauja z Nixonom.

RDEČI V VIETNAMU PO PRVI VNEMI POPUSTILI

V nedeljo zjutraj so rdeči v Južnem Vietnamu začeli streljati načrtno na Saigon, Da Nang, pokrajinska in okrožna glavna mesta ter na vojaška oporišča. Temu napadu je sledila pehota, ki se je posebno zagrizeno pognala proti glavnemu ameriškemu armadnemu stanu 15 milj od Saigona. Rdeči napadi so bili povsod odbiti. V bojih naj bi imeli rdeči okoli tisoč mrtvih, ameriške in južnovietnamske oborožene sile pa vsaka okoli 100. Mrtvih je tudi večje število civilistov.

SAIGON, J. Viet. — Včeraj so rdeči izvedli vrsto napadov na mesta in vojaške postojanke po vsem Južnem Vietnamu. Skupno so obstreljevali in delno napadli s pehoto okoli 125 mest in postojank. Boji so bili ponekod prav zagrizeni, zato so izgube na obeh straneh hude. Mrtvih je tudi okoli 60 civilistov, preko 200 pa ranjenih. Po ameriškem vojaškem poročilu je padlo v teh bojih preko 1000 rdečih in preko 100 Amerikancev in preko 100 Južnih Vietnamcev. Prvi val napadov včeraj je bil hud in zagrizen, danes je precej popustil in boji so ponekod popolnoma potihnili. Od lanskega maja je bil včerajšnji val napadov največji, kar so jih rdeči začeli, pa tudi najobsežnejši. Njegov vojaški uspeh je bil sorazmerno majhen. Ameriško vojaško vodstvo je z njim računalo in bilo nanj pripravljeno.

Svoj napad na mesta in vojaške postojanke so začeli včeraj rdeči z raketami in minami, ki jim je sledila pehota. Od lanskega maja je bil to najobširnejši in najmočnejši rdeči val napadov na zavezniške vojaške postojanke in na mesta, predvsem na Saigon in na Da Nang. Skupno je bilo obstreljevanih in napadenih okoli 125 glavnih pokrajinskih in okrožnih mest ter vojaških postojank. Rdeči so prvi dan imeli preko 1000 mrtvih in neznano število ranjenih. Ameriške oborožene sile so imele preko 100 mrtvih, južnovietnamske pa tudi nekako toliko. Mrtvih je tudi vsaj 57 civilistov in preko 200 ranjenih.

Danes zjutraj so večinoma na vseh področjih boji popustili. Skupno je bilo napadenih vsaj 20 in 45 pokrajinskih glavnih mest, 30 okrožnih mest in drugih večjih naselij poleg Saigona in Da Nanga. Rdeči so obstreljevali in napadli s pehoto tudi najmanj 75 vojaških postojank in oporišč.

Tekom bojev danes je bilo napadenih znova 10 vojaških oporišč in 3 mesta. Izgube so sorazmerno majhne. Med žrtvami je podpolk. Raymond Suarez iz Minneapolisa, ki je bil ubit v Song Be, glavnem mestu pokrajine Phuoc Long. Eden od najhujših napadov je bil izveden na begunsko taborišče pri Que Son 30 milj jugozahodno od Da Nanga, kjer je bilo vsaj 30 civilistov mrtvih, 50 pa ranjenih. Uničenih je bilo 85 hiš.

Predsednik R. M. Nixon je na poti v Evropo pozorno zasledoval potek rdeče ofenzive v Vietnamu in naročil natančno preiskavo, da bi ugotovil, ali in v koliko je ta v nasprotju z lanskim dogovorom v Parizu o omejitvi sovražnosti, v okviru katerega so ZDA ustavile vse napade na Severni Vietnam. Ameriški vojaški poveljniki so mnenja, da obseg ofenzive ne zahteva nobenega posebnega odgovora. Pod posebnim mislijo obnovo letalskih napadov na Severni Vietnam.

Uničili bomo univerzo!

BERKELEY, Calif. — Demonstracije in izgredi na Kalifornijski univerzi so se vlekli ves pretekli teden, vendar so bili najhujši v sredo in četrtek. V petek so se vodniki demonstrantov odločili za umirjenejši nastop, ker je oblast nastopila odločno in je bila v bližini pripravljena narodna garda.

Guv. R. Reagan je kljub vsem nemirom in demonstracijam prišel v petek na sejo posebnega upravno-zaupniškega odbora univerze in izjavil, da bo poskrbel za red in mir, naj stane karkoli. Kdor se ne mara podrediti sklepom uprave in vršiti svoje dolžnosti, naj bo to študent ali predavatelj, bo izključen, oziroma odpuščen.

Vodniki izgredov, ki so povezani v "Osvobodilni fronti tretjega sveta", so izjavljali, da ne bodo opustili svojih zahtev, da pa jih hočejo doseči mirnim potom. Za nemire v četrtek so dolžili "policijske izzivače".

James Nabors, črnski vodnik Osvobodilne fronte tretjega sveta, je dejal, da se je ta vedno pripravljena pogajati, da pa se ne misli "iti otroške igre". "Če treba, bomo mi uničili celo univerzo!" je dejal črnski govornik.

Iz Clevelanda in okolice

Sv. Matija—

Danes je praznik sv. Matije. Včasih so dejali: Sv. Matija led razbija, če ga ni, ga pa naredi! — Vsem Matijem in Matijčkom vse najboljše!

Asesment—

Jutri je 25., kod pobirajo društva asesment.

F. A. Coy od May Co. dobil priznanje—

Sinoči je dobil Francis A. Coy, predsednik May Company priznanje za svoje uspešno delo na področju človeških odnosov. National Conference of Christians and Jews mu je na slavju v veliki plesni dvorani hotela Sheraton-Cleveland v navzočnosti 1,850 oseb, znanih vodnikov organizacij, ustanov in podjetij, podelila priznalno plaketo. F. A. Coy je to sprejel z besedami: Priznavam, da to priznanje ni samo za dejanja v preteklosti, ampak je še važnejše, ker prinaša obveznosti in zapoved za še večje napore v bodočnosti. Priznanico je izročil F. A. Coyu O. S. Strauss II. iz New Yorka, glavni sonačelnik NCCJ.

Smrt v domovini—

Iz Spittala na Dravi smo prejeli sporočilo, da je 1. februarja 1969 umrl na Suhi pri Škofji Loki g. Andrej Starman, v starosti 60 let. Pokojni je zapustil domovino leta 1945 in ves čas bival v taborišču v Spittalu na Dravi, kjer ga je koncem januarja zadela kap. Nezavestnega so našli v sobi in ga nato z rešilnim avtom prepeljali v rodni kraj Suho, kjer je umrl. Pokopali so ga na farnem pokopališču v Škofji Loki.

Seja—

Klub slov. upokojencev v Newburgu ima v sredo ob dveh popoldne sejo v SND na E. 80 St.

John V. Lindsay hoče ostati župan New Yorka

NEW YORK, N.Y. — Republikanec John V. Lindsay je dejal svojim sodelavcem, da se bo ponovno potegoval za izvolitev za župana, čeprav je služba težavna in polna preskušenj. Ko je zadnjič nenadno zapadel debel sneg, je imel mož težav čez glavo in bilo glasne kritike. Odstranjevanje snega je stalo mesto blizu 3 milijonov dolarjev.

Zadnje vesti

WASHINGTON, D.C. — Bivši predsednik Eisenhower je srečno prestal nevarno operacijo na črevesju in je po izjavi zdravnikom W. Reed Army bolnice izven nevarnosti.

TEL AVIV, Izrael. — Izraelska letala so napadla danes zjutraj dve glavni gverilski oporišči v Siriji. Pri napadu so Izraelcu sestreli dve sirijski letali, ki sta se dvignili v obrambo, sami niso imeli po lastnem poročilo nobenih izgub. Sirijsko poročilo pravi, da so sirijska letala uničila 3 od napadajočih izraelskih letal.

BRUXELLES, Belg. — Predsednik R. M. Nixon je sinoči priletel sem, kjer ga je na letališču pričakal kralj Baudouin s predsednikom vlade. Na letališču je bilo tudi nekaj demonstrantov, na katere pa se Nixon ni oziral. V svojem govoru je poudaril da je prišel v Evropo pri "iskanju miru", na posvet z ameriškimi zavezniki.

Kaj sedaj s stiki med Ameriko in Kitajsko?

CLEVELAND, O. — Zakaj so kitajski komunisti res prav zadnji trenutek odpovedali sestanek med diplomati v Varšavi, ki bi moral biti 20. februarja, je nešteto ugibanj. Ni pa nobenega, ki bi trdilo, da so Kitajci povedali pravi vzrok: prebeg kitajskega diplomata iz Nizozemske v Ameriko na svobodo. Če bi bil to res pravi vzrok, bi ga bili Kitajci brez škode zase in Ameriko lahko povedali že davno preje, na primer takoj potem, ko je svet zvedel, da je naša dežela dala kitajskemu beguncu politično zatočišče.

Med vsemi ugibanji, kaj je dalo povod za preklic sestanka, je gotovo zanimivo tisto, ki trdi, da se kitajsko zunanje ministrstvo ni moglo pravočasno odločiti, da da primerna navodila svojemu diplomatskemu zastopniku v Varšavi, kaj naj govori z ameriškim poslanikom. To naziranje se je uveljavilo posebno v Hong Kongu in se opira na zadnja poročila, kaj vse se utegne goditi v rdečih kitajskih vrhovih v Peipingu.

Držal bo najbrže vtis, da se Maova okolica resno trudi, da bi bil kmalu sklican nov partijski kongres, ki nanj čaka kitajska Komunistična stranka že toliko let. Za Kongres se je nabralo ogromno materijala. Treba je skleniti, v katero smer naj krene kitajska državna uprava, kako naj bo organizirana, treba je izbrati nov glavni strankin odbor, dati stranki nov štatut, treba je jasno povedati, kdo sploh spada v stranko in kdo ne. Treba je porazdeliti funkcije najvišjih partijskih in državnih organov. To so pa hude stvari. Mao sam bi moral osebno in sistematično reševati vse te zadeve. Osebno bi jih že hotel, toda za sistematično delo pa mož ni. Se rad zaganja iz ene skrajnosti v drugo, kamor ga požene njegov pesniški navdih. Povrhu se mož še stara. V njegovi okolici se ne bojuje le boj, kdo bo kaj na Kitajskem še za Maovega življenja; boj je še veliko hujši in zavratnejši za položaje po Maovem odhodu z oblasti.

Poleg tega je Mao zagodel svojim pristašem še nekaj novega prav zadnje čase. Vsa njegova okolica je mislila, da je mož idejo o mladi rdeči gardi že odpisal, saj ni dovolil, da bi zastopniki rdeče garde sploh prišli do veljavne besede na primer v znanih pokrajinskih revolucijonarnih odborih. Pa je prišel na misel, da je sedaj treba nabrati res pravo revolucijonarno mladino, ne tako, kot se je nagnetla v rdečo gardo, in njene zastopnike spraviti vsaj blizu oblasti, če že ne nanjo. To je zopet zmedlo račune marsikateremu kitajskemu komunistu, ki je že mislil, da bo kmalu konec v Maovi bližini.

Če vlada na kitajski vrhuški taka zmeda, potem ni čudno, da režim lažje prenaša sedanjo osamljenost kot pa povezanost z zunanjim svetom. In res se opaža, da kitajska zunanja politika ni zadnje leto pokazala nobene nove pobude za svoje poklicno delo. Vsa kitajska zunanja politika poteka po znanem kopitu: obsojati vse, kar se ne pokori kitajski politični filozofiji, grmeti proti vsem, posebno proti Ameriki, šopiriti se z besedami, izogibati se pa važnim in odgovornim dejanjem.

Nixon je baje sklenil, da bo na odpovedani sestanek hitro pozabil, zato bo dal svoji diplomaciji navodilo, naj zaenkrat samo opazuje, kaj se godi na Kitajskem. Ta taktika ni napačna, nas bo vsaj varovala pred upanji, ki navadno izvirajo iz ameriške nepočakanosti. Predolgo ta taktika ne sme trajati. Morda ji bo kitajska politika sama namignila, kdaj jo je lahko konec. Ako bi namreč res kmalu zasedal kongres kitajske komunistične stranke in položil temelje za novo partijsko in državno organizacijo, potem bo lažje sklepati, kam plove ta velika rdeča dežela, usmeriti pa ameriško politiko do Kitajske le k enemu cilju: obnovi rednih diplomatskih stikov, vsa druga vprašanja so tudi važna, toda gornje je najvažnejše.

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME
6117 St. Clair Ave. — HEnderson 1-0628 — Cleveland, Ohio 44103
National and International Circulation
Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July
Managing Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:
Za Združene države:
$16.00 na leto; $8.00 za pol leta; $5.00 za 3 mesece
Za Kanado in dežele izven Združenih držav:
$18.00 na leto; $9.00 za pol leta; $5.50 za 3 mesece
Petkova izdaja $5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:
United States:
$16.00 per year; $8.00 for 6 months; $5.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
$18.00 per year; $9.00 for 6 months; $5.50 for 3 months
Friday edition $5.00 for one year

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO
83 No. 38 Monday, Feb. 24, 1969

Nixon potuje v Evropo

Težko je reči, kakšen prvi vtis ne na našo javnost napravila Nixonova izjava, da bo ta mesec odpotoval za 9 dni v Evropo. Ni bilo malo tistih, ki so bili presenečeni. Niso mislili, da se bo Nixon tako hitro odločil za to potovanje, ki že samo po sebi zahteva mnogo pripravljanja, kar se ne da opraviti v par tednih.

Zato so se vse misli zgostile v vprašanje, kaj hoče Nixon doseči s svojim potovanjem. Nixon sam ni dal prav jasnega odgovora na to vprašanje, zato je svet takoj začel ugibati. Ugibanja so kmalu dobila obliko poplave govoric, ki so pravi namen potovanja bolj zameglile, kot razčistile.

Zdi se nam, da v nameravanem potovanju tiči najprej nekaj osebnega. Nixon ni več mlad, je v svojem življenju imel lepe uspehe, pa tudi doživel neuspehe in razočaranja. Je že toliko v letih, da ve, da je dobro, da se človek uči tudi od svojih porazov. Zato mu ni bilo treba dopovedovati, da ga zamejski svet ne pozna veliko, da o njegovem značaju nima pravega pojma, da njegovo sedanjo politično filozofijo napačno razume. Ko je bil še podpredsednik, ni v Eisenhowerjevi dobi imel dosti prilik, da goji stike s tujino. Potem je sledilo 8 let demokratskega režima; tudi takrat so bile njegove zveze z zamejstvom bolj slučajne, gotovo pa ne sistematične.

Na drugi strani je Amerika že tako globoko zapletena v sodobna mednarodna dogajanja, da mora velikokrat bolj premišljevati o problemih zunanje kot o vprašanjih domače politike. Saj je na primer Johnson zamudil dolge mesece več časa z zunanjo kot z notranjo politiko. Tudi Nixonu bo tako sojeno, vsaj v prvi dobi njegovega režima. Saj ga že sedaj morijo skrbi zaradi miru v Vietnamu in v arabskem svetu, radi pogajanj z Moskvo, radi pravilne ocene bodočih odnosov do Kitajske, da ne omenjamo še vse težave, ki jih valijo na nas obveze iz naših preštevilnih obrambnih pogodb s tujimi državami.

Pri tem se mora Amerika boriti še s posebno brigo: svet veliko premalo pozna ne samo odgovornosti, ki nam jih nalagajo obrambne pogodbe, ampak tudi naše narodne interese. Pomanjkanje poznavanja in razumevanja ustvarja pogosto trenja in nesporazume, ki ležijo kot mora na naši zunanji politiki.

Če vpoštevamo vse to, lahko pridemo do sklepa, da ima Nixon za svojo pot zelo praktične cilje, ki bolj izvirajo iz potreb, ki jih stalno poraja naša zunanja politika, kot pa iz želje, da bi bila pot izbrana za priliko, da novi predsednik paradira z novimi idejami.

Nixon bo najprej skušal ustvariti novo podobo o svoji politični filozofiji in o svojem režimu. Kar svet ve o ameriških republikancih, izvira vse še iz Eisenhowerjeve dobe. To je bila doba ameriške politične in gospodarske konsolidacije, doba miru in blagostanja, doba, ko se je komunistična monolitnost začela rahljati. Ni pa bila doba novih idej, doba presenečenj, doba velikih upanj in skrbi, zato pa doba političnega dolgočasja. V tej dobi ni bilo Nixonu dano, da bi pokazal svetu svojo osebnost, svet je v njem gledal sad Eisenhowerjevega režima in pri tem je tudi ostalo.

V zadnjih 8 letih se je svet spremenil, spremenila pa tudi vloga Amerike. Nixon mora na svoji poti vse to dopovedati evropski politiki in ji razložiti, kako si on zamišlja reševanje vseh perečih problemov. To je tisto, kar Evropo interesira. Ali pa bo Nixon zmeraj našel prave odgovore na stavljena vprašanja? Bojimo se, da bo večkrat prišel v zadrego. Saj je komaj nekaj tednov v Beli hiši in si še ni mogel ogledati vseh problemov od vseh strani, svetlih in temnih. Skušal si bo pomagati s splošnimi pripombami, ki ne bodo šle v bistvo problemov.

Pri vsem tem se ne bo mogel ogniti potrebi, da Evropo opozori, naj gleda na svoje probleme z mednarodnega vidika in ne z lokalnega evropskega. Evropa se na primer boji le ruske vojaške moči, ne potaplja se pa v premišljevanje, kaj vse tiči v sedanjih sporih med Moskvo in Peipingom in kaj vse bo še lahko tičalo. Ameriko briga prav to vprašanje. Ravno tako terja sedanje stanje v komunističnem gibanju novo presojo in oceno. Veliko zastarelih političnih pogledov na komunizem — ne ideoloških — bo treba pokopati, Amerika je pa na tem področju že pred Evropo. Ali bo Evropa to hotela razumeti?

Marsikomu se bo zdelo čudno, zakaj ne omenjamo konktrenih političnih stisk, ki mučijo naše dni: vietnamsko vojno, vojno nevarnost v arabskem svetu, nemir v Afriki in Južni Ameriki itd. Seveda bo Nixon prisiljen, da govori tudi o njih. Imel bo pa premalo časa za podrobnejšo izmenjavo mnenj. Morebitni sporazumi se bodo zato morali omejevati le na načelno soglasje. V nekaterih slučajih bo še to zelo važno. Na primer zbližanje med Francijo in Ameriko, ki je še kako potrebno naši evropski politiki. Tudi ugotavljanje novih ciljev NATO ne bi nikomur škodovalo. Dalo bi priliko, da pomiri moskovsko nezaupljivost napram vsemu, kar je v zvezi s to obrambno organizacijo. Tudi obravnavanja gospodarskih skrbi ne bo mogoče obiti. Če nihče drugi, bosta Pariz in London zelo zainteresirana na njih.

Nixon bo seveda moral prepričati Evropo, da Amerika ne misli na noben novi izolacijonizem, čeprav sedaj na novo ocenjuje svoje narodne cilje in življenjske interese.

Program za predsednikovo pot po Evropi je torej po sili razmer zelo obširen. Nixon bo zato storil samemu sebi uslugo, ako ga bo omejil na najnujneše probleme. Propaganda nam bo seveda govorila in poročala vse drugače.

I. A.

BESEDA IZ NARODA

Banket federacije SND

CLEVELAND, O. — Federacija slovenskih narodnih domov Velikega Clevelanda pripravlja svečan obed, med katerim bodo objavili letošnjega "moža leta". Vsak narodni dom bo imenoval svojega, vsi skupaj pa so izbrali "slovenskega moža leta". Letos je te časti deležen Frank Yankovic, ameriški "kralj polk", ki je znan po vsej naši deželi in preko nje.

Za posamezne domove so bili izbrani: na Denison Carl J. Samanich, za Euclid Mary Kobal, za Holmes Al Marn, za Maple Heights Louis Kastelic Sr., za Newburgh Frank Strazar, za Prince Anton Miklavcic, za St. Clair Joseph Okorn, za West Park Jakob Gustincic, za Waterloo Frank J. Bittenc.

Slavnostni podelitveni obed bo 16. marca v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Po kratkem programu bo ples, za katerega bo igral Vadnalov orkester. Vstopnice so že naprodaj pri članih Federacije v vseh Narodnih domovih. Predsednik Federacije SND je Edwin G. Grosel, ki se prizadeva, da bi slovenski narodni domovi ostali čim dlje središča slovenskega narodnega, kulturnega in družabnega življenja.

O. F.

Iz stocktonskega predala

STOCKTON, Calif. — Hvala vsem prijateljem za laskava priznanja o mojih člankih v Ameriški Domovini. Tudi v bodoče se bom potrudil, da bom ustrezal željam zainteresiranih.

Po mesecu neprestanega deževja je danes prvi sončni dan. V našem mestu smo imeli letos 17 palcev dežja v primeri s 7 palci lanskega leta do istega dne. Materijalna škoda znaša 425 milijonov dolarjev in končanih je bilo preko 100 človeških življenj.

Pri Kozinovih od objavljenega članka lanskega leta do danes ni sprememb. Pri Vraničarjevih je stanje isto kot lansko leto v objavljenem članku, z izjemo, da je starejši sin Martin v vojaški suknji. Točasno je na praktičnih vajah v Washingtonu, toda v kratkem bo prestavljen v vojaško šolo Monterey v Kalifornijo. Šolska visoka kvalifikacija mu je odmerila študij tujih jezikov kot bodočemu uradnemu tolmaču. Točasno je v činu nadomestnega narednika.

Pri nas je sin Maks ml. napravil prvo slovensko kompozicijo pod naslovom "slovenski plesi in toni". Karakter je samostojen in nov, naslanjajoč se na način komponiranja v dvajsetem stoletju. Ni to popolna modernizacija.

Hčerka Marjana je predčasno stopila v višjo šolo "Delta College". Študij za kasnejši poklic ni določen.

Pri škofijskem stolnem pevskem zboru sodelujejo ena Slovenka in dva Slovenca. Gdč. Marija Miskolin kot alt, g. Jože Kozina s tenorjem in podpisani kot basist.

Nemiri na univerzah trajajo in povzročajo zaskrbljenost uradnim krogom. Če pogledamo številko 18,000 vpisanih in potem le številko med 400 in 500 kričačev med dijaki, vidimo bore mal odstotek, katerim se kri ne more umiriti in se jim ne more vtisniti v možgane, da te neumnosti ne osvajajo src pri pametnih in inteligentnih ljudeh.

G. Jenku iz Montane se toplo zahvaljujem za poslane fotografije. Družina njegovega starejšega sina ,poznanega zdravnika dr. Vilibalda, je res, kot rečeno "slovenski naraščaj". Dobro izgledate, najbrže se ne drži okolice preveč bolezni, saj je zdravnik vedno pri roki. Lepo pozdravljeni in obilo božjega blagoslova!

Kako uro vožnje iz Stocktona v naše hribe je mestece Jacson. Na dan 15. februarja se je tu za dva dni ustavil na obisku bivši jugoslovanski kralj Peter. Spremlja ga srbski pravoslavni duhovnik Vasilije. Namen obiska je v zvezi z vsakoletno proslavo sv. Save. V tem mestu je cerkev imenovanega svetnika najstarejša v Ameriki in bo letos meseca julija praznovala 75-letnico postavitve. Begunski kralj bo za časa svojega bivanja v Kaliforniji, kamor je prišel iz New Yorka, zavzel svoje prostore v samostanu sv. Save. Prireditve, večerja in bogoslužje je v načrtih tega visokega obiska.

Maks Simončič

Vedno kaj o ploščah

EWIG, Mo. — Precej pisem, ki so se nabrala tekom zadnjih tednov zlasti, a že prej, me silijo, da odgovorim javno vsem in vsakemu, ki se zanimajo za Marijine, a tudi za božične (stare) plošče. Nemogoče je namreč vsem in vsakemu posebej odgovoriti. Drug razlog za to je, da se mnogi zanimajo za te zadeve, čeprav plošč niso nikdar naročili ter se zanje sploh ne brigajo. Brigajo pa se za njih izdajatelja in založnika.

O namenih, ciljih, smislu, čemu in zakaj naj se izdajajo za majhno narodno skupino (ter precej brezbrižno na splošno!), kakor smo mi Slovenci, raztreseni po Združenih državah, Kanadi, državah Južne Amerike, po Avstraliji, Južni Afriki ter marsikje drugod, je bilo v Ameriški Domovini, a tudi po drugih naših časopisih in publikacijah tekom let že precej napisanega, objavljenega in branega. Zato naj na kratko poudarim samo to misel, da so bile doslej izdane božične ter ena Marijina plošča predvsem iz tega prepričanja in namena, da pomagamo našim rojakom, ki so raztreseni v malih skupinah po širnem ameriškem kontinentu, predvsem pa onim, ki nimajo blizu sebe ne duhovnika-rojaka in ne možnosti pridružiti se kakemu slovenskemu kulturnemu društvu. Ostali so Slovenci in Slovenke in to želijo ostati vkljub mnogim denarnim žtrvam in drugim za nabavo slovenskih knjig in plošč, kar naj bi jih držalo pokoncu in tolažilo v njihovi izoliranosti od narodne skupnosti, iz katere so izšli in h kateri še želijo spadati. Pismo mlade vdove s tremi malimi otroci iz Lamont-a, Alberta, Canada, to lepo pojasni:

Častiti g. Beran!

...in postala sem radovedna, kaj je z izdajo Marijinih plošč? Veste, sem vdova s tremi malimi otroci. Od "Welfare departmenta" dobim zase in zanje na mesec 130 dolarjev. S tem denarjem moram skrbeti za vse potrebe v družini. Na žalost imamo malokdaj priložnosti iti k sv. maši. Pa še takrat slišim samo angleško. To mi bo edina tolažba, da bom slišala slovenske nabožne pesmi, če že druge ne morem imeti! V imenu božjem Vas pozdravljam z otroci vred, ki me vedno sprašujejo, kdaj bodo prišle slovenske plošče?

Pismo je datirano z dnem 24. januarja ter je v originalu na razpolago vsakomur, ki se zanima. Pisem s podobno vsebino se je tekom časa nabralo kar precej, od lanskega poletja zlasti.

Da plošče v čast Materi Božji še niso izšle, bolje rečeno: samo prva (pa še ta je vedno brez ovitka!), sta v glavnem dva razloga:

1. Koncem oktobra lani sem bil nenadoma prestavljen na drugo mesto, kjer sem našel vse v največjem neredu in zapuščenosti — zanemarjenosti, v cerkvi in v župnišču. Najnujnejša popravila še do danes niso mogla biti izvršena ter vzpostavljen red v župnišču in urejenost v cerkvi — zakristiji. Ta, v resnici precej hujši udarec, kakor si ga kdo more predstavljati, mi je povzročil ogromno škode v mnogih ozirih ter mi predvsem onemogočil nameravano izdajo preostalih treh Marijinih plošč, odnosno *odložil to zadevo na dosti poznejši čas.* Upam trdno, da bodo tisti, ki že težko čakajo na plošče, to mojo veliko težavo in udarec razumeli ter mi oprostili, če ne morem vsakemu posebej odgovoriti na njegovo pismo! Ko moraš svoje stvari reševati pred povodnjo ob vsakem deževju, tako v cerkveni dvorani, kakor v župnišču, ko se po 3 mesecih na novem mestu še ne moreš vseliti v hišo, ker je potrebno najprej izvršiti potrebna popravila, da zaradi slabe električne napeljave cela hiša ne zgori, upam, da boste vsaj delno razumeli moj molk, ker pač ni časa za toliko korespondence in ker bi obširno dopisovanje itak ne pospešilo same izdaje plošč.

2. Drugi in glavni razlog pa je pomanjkanje finančnih sredstev v svrho izdaje plošč z nabožno glasbeno vsebino. Z denarnimi sredstvi 57 prednaročnikov (od katerih pa nekateri še niso poslali denarja v naprej!) pač ni mogoče izdati štirikrat po 500 plošč z dragimi ovitki vred! Ljudi slovenskega porekla je v Združenih državah vsaj še kakih 200,000, v Kanadi pa tudi kakih 15 - 20,000. Čeprav je velika večina morda brezbrižna za te vrste versko-kulturnih vrednot, ne morem razumeti, da bi kulturno toliko napredni in narodno še dosti zavedni Slovenci ne zmogli večjega zanimanja za plošče s tako vsebino? Vsaj oni, ki se štejejo med versko in narodno obenem zavedne! Koliko naših ljudi zapusti svoje težko prigarane in prislužene prihranke dejansko samo davčnim upravam, sodiščem, advokatom, kadar umrjejo! *Nimajo pa srca in smisla, dokler so živi,* da bi kaj žrtvovali v versko-kulturne svrhe ter podprli dobro stvar za slovensko narodno skupnost! Ali pa, da bi se vsaj večje število prednaročnikov prijavilo! Vsaj kakih 300-400 bi zlahka tvegalo 15 dolarjev vsak!

Da ne bom predolg s tem razglabljanjem, naj povem, da bodo plošče izšle enkrat v maju ali v juniju, ako bo dovolj denarnih sredstev za njih izdajo! Ako ne, dobijo vsi dosedanji prednaročniki eno izmed plošč (ki je bila na splošno pri onih, ki so jo slišali že, zelo ugodno sprejeta) na svoj naslov dostavljeno, obenem pa ček za 10 dolarjev — denar vrnjen!

To je definitivna, nepreklicna odločitev!

Obilje božjega varstva, razsvetljenja in blagoslova, milosti in pomoči božje, zdravja, sreče in uspehov ter zadovoljstva v novem letu iskreno želi vsem svojim prijateljem, odjemalcem božičnih ter naročnikom Marijinih plošč, obenem pa bralcem in prijateljem tega lista, hvaležni in vdani Vam

Rev. Nace Beran,
Queen of Peace Church
Ewing, Missouri, 63440
U.S.A.

Protekcija ga je prevzela

PATERSON, N.J. — Veliko se zadnje čase piše o msgr. Ivanu Illichu, ki je v mehikanskem mestecu Cuernavaca ravnatelj zavoda, ki naj Amerikance usposablja za kulturno delo v Južni Ameriki, pa je prišel navzkriž s Sveto Stolico, tako da je kardinal Šeper, prefekt sv. Kongregacije za vero, duhovnikom in redovnikom obiskovanje tega zavoda prepovedal.

Msgr. Illich ima to nesrečo, da se je premlad povzpel na visoke položaje, kar ga je prevzelo, da zdaj misli, da ima samo on prav.

Spoznala sva se leta 1954 na Portoriku, kjer je bil vicerektor na katoliški univerzi. Pokojni dr. Lojze Kuhar ga je opozoril na moj prihod in mu priporočil, naj me povabi za profesorja, pa nisem mogel, ker sem bil na župniji z delom preobložen.

Govoril je lepo hrvaščino, meni se je pa čudno zdelo, kako je mogel hrvaški duhovnik, ki je šele pred kratkim prišel iz Evrope, na tej strani tako mlad — takrat jih še 30 ni bil — dobiti tako visoko mesto. Povedali so mi, da se ne izdaja za Hrvata, marveč za Dunajčana. Bil je res rojen na Dunaju. Oče je bil Dalmatinec, mati pa španska judinja. Rekli so mi, da gospod to svoje judovsko pokolenje rad poudarja, čeprav bi mu ne bilo treba, ko pa že njegov nos jasno kaže, da se po njem pretaka judovska kri.

Ni mi znano, s čim se je mogel ta mladi duhovnik, ko je prišel v New York, tako prikupiti pokojnemu kardinalu Spellmanu, da ga je poslal na Portoriko kot svojega zaupnika — vsaj kot takega se je dr. Illich smatral — na Katoliško univerzo, katero je kardinal gmotno zelo podpiral. Ni učil, le upravne posle je vodil. Tako je po njem kardinal kontroliral vse gospodarstvo na univerzi.

V poletnem času je dr. Illich vodil teoretični tečaj za mlade duhovnike iz njujorške nadškofije, ki naj bi potem delali med špansko govorečimi verniki v New Yorku. En mesec so se na univerzi učili španščine in se seznanjali s socialnimi razmerami na Portoriku, potem so se pa porazdelili po raznih župnijah, kjer so se en mesec vadili v praktičnem delu. Tudi jaz sem sprejel takega mladega duhovnika in sem bil z njim nad vse zadovoljen.

Nepričakovano pa je dr. Illich postal monsignor. Vsi smo se čudili. Portoriko ne spada pod papeškega delegata v Washingtonu, marveč pod nuncijaturo na Santo Domingo, ki pa ni nič vedela o tem. Msgr. Dossena, vršilec dolžnosti nuncija, je brž priletel na Portoriko poizvedovat, kako se je moglo to zgoditi. Mi smo se pa še bolj čudili, ker smo bili mislili, da ga je on predlagal. Skazalo se je, da ga je kardinal Spellman. Za univerzo je nastal mučen položaj: rektor je bil pater Miller, redovnik, marinist. Redovniki ne morejo imeti častnih naslovov, tako je sivolasi rektor bil preprost duhovnik, mladi vicerektor pa monsignor, ki je po vrhu še rad nastopal v monsignorski obleki. Ker je univerza bila močno navezana na podporo kardinala Spellmana, je pač morala potrpeti.

Pri volitvah leta 1960 je na Portoriku prvič nastopila nova Krščansko-demokratska stranka, ki sta jo oba takratna škofa močno podpirala. Munoz Marinova "Ljudska stranka", ki je bila na vladi, je namreč začela širiti nič kaj krščanske ideje, kot umetno preprečevanje rojstev itd. Postavila je načelo, da je moralno vse, kar večina odobri. Škofa nista videla drugega izhoda, kot ustanoviti novo stranko in se z njo boriti za uveljavljenje krščanskih načel v javnosti. V tem boju je msgr. Illich potegnil z Munozom Marinom proti obema škofoma, nakar sta mu ta dva rekla: "Lahko greste, od koder ste prišli, Vas ne potrebujemo več," čeprav sta dobro vedela, da s tem tvegata zamero pri njujorškem kardinalu.

Monsignor se je vrnil v New York in kardinal Spellman ga je poslal učit na Fordhamsko univerzo. Pa ni zdržal dolgo na podrejenem mestu. Kažoč na res lepe uspehe, ki jih je bil dosegel s tistimi tečaji za njujorške duhovnike, je pregovoril vodstvo univerze, da je ustanovilo v Mehiki zavod, ki naj pripravlja duhovnike in redovnike iz Združenih držav za delo v Južni Ameriki, njega pa postavilo za rektorja.

Sprva je šla kar lepo, počasi pa so začeli dobivati v zavodu vedno večji vpliv razni lajiki ekstremistično svetovnih nazorov in v poučevanju so začele prevladovati nič kaj pravoverne ideje. Msgr. Illich je začel napadati severno-ameriške škofe, očitajoč jim, da s svojimi podporami Južni Ameriki uganjajo kolonializem, ker hočejo vedno sami kontrolirati, kam njihov denar gre. Ima pač sam skušnjo v tem, ko je kontroliral portoriško univerzo, kako je upravljaja denar kardinala Spellmana. Kolikor jaz razmere poznam, bi rekel, da s tem ni trdil nič izmišljenega, vendar bi moral resnici na ljubo tudi dostaviti, da je v Južni Ameriki včasih tudi v Cerkvi potrebna kontrola, če hočete, da gre denar res za to, za kar je bil namenjen. Najbolj se je s to svojo trditvijo zameril bostonskemu kardinalu Cushingu.

Zaradi čudnih idej, ki so se od tam širile, pa tudi zaradi nekaterih moralnih pritožb proti zavodu — ne proti msgr. Illichu osebno — so leta 1967 vsi mehikanski škofje sklenili prositi kardinala Spellmana, naj msgr. Illicha odpokliče .Ta se je za svojega protežiranca zavzel in odpisal, da ga ne odpokliče, "dokler ne dobi bolj tehtnih razlogov".

Po kardinalovi smrti je takratni upravitelj njujorške nadškofije nadškof Maguire pisal msgr. Illichu, naj se takoj vrne v New York, pa mu je pokorščino odpovedal in se "do nadaljnega odrekel javnemu izvrševanju duhovske službe", kar se z drugimi besedami pravi, da je sam sebe proglasil za lajika. Ko je pred kratkim kardinal Šeper duhovnikom in redovnikom prepovedal sporni zavod posečati, je msgr. Illich začel na vse pretege smešiti postopek Kongregacije za vero, kateri kardinal Šeper načeluje, in dajati lajiškim listom izjave proti Vatikanu, ki se katoliškemu duhovniku nikakor ne spodobijo.

Škoda nadarjenega in podjetnega duhovnika, ki bi lahko toliko dobrega storil za Cerkev, pa zdaj še tisto, kar je že zgradil, podira! Ko pomislim, kako je po protekciji zelo mlad prišel do visokih časti, si ne morem kaj, da se ne bi spomnil na besede Sv. pisma (pri Sirahu): "Neukročen konj se ne da voditi, in samopašen sin bo predrzen. Le gladi sina, in on te bo imel v strahu; le igraj se ž njim, in žalil te bo."

Rev. dr. Fr. Blatnik, SDB.

Mehke zobne ščetke

Udeleženci strokovnega kongresa v Stockholmu, na katerem je sodelovalo okoli tisoč švedskih zobnih zdravnikov, so priporočali mehkejše zobne ščetke, ker pretrde krtačke lahko ranijo dlesni, posledice pa se pokažejo v obliki raznih infekcij.

Zborovalci so pozdravili razne ukrepe za zaščito zob, med drugim tudi strokovno usposabljanje zobnih higienikov, ki bodo že malčke v otroških vrtcih in najmanjše šolarje navajali na pravilno nego zob in na skrb zanje, zakaj posledica zgodnega vnetja dlesen utegne biti paradentoza.

GOSTAČ MATEVŽ

Spisal F. S. Finžgar

"Resnično res ga je. In kako? Žena mi je pokazala pismo. Tam nič ne delajo na ure. Nakopano rudo stehtajo. Koplješ jo lahko noč in dan. Delo je težko in nevarno. V jami dela, pod zemljo. Tisti dan, ko je zvečer pisal, je blizu njega tri do mrtvega zasulo. Ko so jih odkopali, se jih je namesto treh deset ponujalo za v jamo. Zasluži se, toda delaš kot črna živina in vsako uro si v smrtni nevarnosti."

"V tako delo jaz že ne grem," se jih je oglasilo več. "Rajši klepljem doma sam močnik."

"Le kleplji ga," je osorno rekel pisar. "Saj ne veš, kaj je toliko dolga na gruntu. Vsak dolg pravi: Začni me, delal se bom pa sam. Tako je. Ramor je možak. Prav ima."

Pisar je še nadalje pel slavo Ameriki in povzdigoval dolar, ki plača skoraj tri naše goldinarje. "Ko bi mogel prižvižgati nazaj svojo mlado moč, pri priči povežem in odjadram za Ramorjem," je končal. Ljudje so plačevali in se razhajali. Tudi Tevž je plačal. Pred odhodom pa je vprašal pisarja: "Ali se lahko dobijo pravice za v Ameriko?"

"Aha, Amerika ti diši, kajne? Zdrav si, mlad si. Tam zaslužiš v nekaj letih, da si lahko doma graščino sezidaš. Če te zares zgrabi, pridi k meni. Vse pravice bova takoj dobila."

"Prosim," se mu je priporočil Tevž in odšel.

Domov se ni vračal po cesti. Vse stranske steze je obral samo zato, da bi nikogar ne srečal. Amerika ga je vsega prevzela in zdelo se mu je, da mu v ušesih že cingljajo dolarji. Ko je pomislil na groše in petice, ki si jih doma pridela v poznih nočeh, se ni ustrašil rudniških rovov, kjer si bo kopal dolarje. "Če si je Ramor v treh letih prislužil pol velikega grunta, zakaj bi si jaz ne vsaj lepe hišice, zidane, ne lesene bajte?" Ves pogreznjen v te misli ni vedel, da se je zakasnil in se že mrači. Začel se je dvizati, da vsaj pred nočjo pride domov. Preveč bi mater skrbelo. Misel na mater ga je plašila, če bi se ji res umaknil v Ameriko. Težko bi ji bilo brez njega. Tudi Vide se je domislil. Toda hitro je misel odrinil, češ da ju tri, štiri leta ne bo konec. Saj bo potlej tem večja sreča za obe.

Tevž je bil kakor zastrupljen z mislijo na Ameriko in dolarje. Kjer koli je sodil, da bi utegnil kaj več pozvedeti, je iskal priložnosti. Celo do načelnika postaje je prišel in ga prosil, da bi mu povedal, koliko bi stala najcenejša vožnja v Ameriko. Toda ni se izdal, da pozveduje zase. Trdil je, da ga je nekdo naprosil. Doma pa o tem ni črhnil besedice. Celo najboljšemu prijatelju, Triplatovemu Ceti, je vse zamolčal.

Tako so tekli jesenski tedni. Tevž je delal vsak dan do polnoči in si znašal groše za pot v Ameriko. V družbi se ni pokazal nikjer. Edino k Triplatovim je stopil zvečer za kakšno uro, zlasti ob nedeljah. Župana Primonič, mu je podžigala hrepenenje po dolarjih in upanje, da si z njimi ne bo tesal koče, ampak si sezidal belo hišo, kjer bo gospodinjila Vida in bo mati uživala srečna stara leta.

Prej tako veseli Tevž se je ves izpremenil. Pogreznil se je sam vase, podnevi in ponoči je sanjal o Ameriki. Mati ga je s skrbjo opazovala. Njenemu srcu sinova zamišljenost ni mogla skriti, kako ga je nekaj prevzelo, nekaj hudega in težkega. Vprašala ga ni. Ko ga je v poznih večerih bedeč pričakovala z dela, se je tolažila s prebiranjem jagod na lesenem roženkrancu.

Tisti teden po sv. Miklavžu se je nebo zagrnilo z oblaki. Brez vetra je začelo drobno naletavati. Gospodarji, ki so imeli v Zavrhu pripravljene bukove in smrekove hlode, so izvlekli iz listnic in izpod skledenjskih napuščev rtiče in težke sani. Upali so na skorajšnjo zimo in dober saninec, po katerem bi izvozili les domov.

V nedeljo zvečer se je zbralo pri Triplatovih v prostorni hiši mnogo mož, tudi fantov, celo nekaj gospodinj je posedlo krog peči. Pogovarjali so se o snegu, ki se ga je naletelo za malo ped, in si ga še nekoliko zaželeli, da bo vožnja težkih hlodov lažja. Pomenili so se zlasti tisti, ki so imeli posekani les blizu skupaj, da hkrati naprežejo in bodo drug drugemu pri nakladanju debelih kreljev na pomoč. Župan Lazar, ki je tudi zasoval, je opazil med fanti Tevža. "No, Tevž, ali bi ti ne bil volje, da bi šel z našima hlapcema po hlode? Nič bi ti ne škodilo, če te zavrharski veter nekolikanj prepiha, ko si se v tisto Spančevo luknjo tako zalizal kakor polž v lupino. No, kaj praviš?"

Tevžu je bilo nerodno, da bi Lazarju vabilo odrekel. Že je zinil, da bi mu za dva, tri dni obljubil. Preden pa je izgovoril, so se vrata odprla, zapela je harmonika in med podboji je stal Amerikanec Honz. Vse je utihnilo. Honz je godel veselo koračnico, si trkal takt s petami in stopil v hišo. Vseh vasovalcev oči so se začudeno uprle vanj, ki je imel na glavi velikanski, širokokrajen klobuk, za vratom rdeče pisano ruto, čudno križast suknjič in škornjice meksikajnarice. Ko je harmonika utihnila, je prišlec zamahnil s klobukom in voščil: "Amerikanec je že doma. Dober večer, možje in fantje in vse žene! Hahaha!" Vasovalci so ga šele sedaj dodobra spoznali. Segali so mu v roke in mu pri mizi naredili prostor. Honz je postavil harmoniko na sredo mize, nanjo poveznil široki klobuk in se jim smejal, smejal.

Honz je bil posebnež. Vaščani za trdno nisc vedeli, od kod ga je prineslo. Na kraju vasi je bil kupil na pol podrto bajto, vso popravil in prezidal, da je bila ljubka in čedna hišica. V tej je prebival s svojo materjo. Nihče ni vedel, od česa živi. Vedeli so, da ga ni zlepa doma. Hodil je po kakih kupčijah, pri skromnih svatovščinah je igral na harmoniko, bil vedno židane volje, z vsemi vaščani prijazen in nikoli z nobenim sprt. Ko so se začele trositi neverjetne novice o Ameriki, so zvabili tudi njega dolarji, ki so jih menda v Ameriki kar sipali ljudem. Vzela ga je noč in pet let ni bilo glasu o njem. Vaščani so ga pozabili in zlepa ga ni kdo še vzel v misel.

Ta večer pa je stal nenadoma pred njimi, kakor bi bil z neba kanil. Ko se je ves razposajen nahahljal, so začeli vsi vprek tiščati vanj, naj jim po pravici pripoveduje o Ameriki. Tevž ga je gledal, da so mu kar oči izstopale. Priril se je od peči k mizi in ga gledal, gledal z na pol odprtimi usti, da bi mu nobena beseda ne ušla.

Amerikanec Honz je začel po svoje. Najprej je pribil s pestjo ob mizo in povedal: "Takole je in nič drugače: Rajši doma trikrat umrjem, kot v Ameiki enkrat živim." Premolknil je in se ozrl po ljudeh.

Nekdo izmed družbe je ugovarjal: "Mi smo že bolj vesele pošte slišali o Ameriki."

"Take pošte so večinoma napihnjeni mehurji. Jaz sem tri leta garal kot črna živina in se trdega kruha tako preobjedel, da bi se bil po morju rajši kar peš vrnil domov, kakor še dalje ostal tam in prodal zadnjo kapljo krvi za dolarje."

(Dalje prihodnjič)

O Slomškovem beatifikacijskem postopku

Dobro je, da si od časa do časa prikličemo v spomin vse delo, ki je bilo do sedaj opravljeno v ta namen, da bi božji služabnik Slomšek dosegel čast oltarja. Zato bomo prešli v kratkem vso pot dela za Slomškovo poveličanje od njegovih početkov v Mariboru do sedanjega stanja Slomškovega beatifikacijskega postopka pri obredni kongregaciji v Rimu.

Slovensko ljudstvo je stalno povdarjalo svetost škofa Slomška in pričakovalo, kdaj se bo pričel proces za prištetje k blaženim. Leta 1893. je bila taka izjava prvič objavljena v tisku. Leta 1912. ob 50-letnici Slomškove smrti pa je dal tedanji mariborski škof dr. Mihael Napotnik prvo pobudo, da bi pričeli misliti in delati za Slomškovo beatifikacijo.

Prva svetovna vojna je te prve načrte prekrižala. Škofijski postopek so mogli začeti šele leta 1926. pod škofom dr. Andrejem Karlinom. Pospeševatelj ali postulator postopka je bil takratni kanonik dr. Ivan Tomažič, poznejši škof v Mariboru. — Proces je naglo napredoval, največ po zaslugi pokojnega prelata dr. Franca Kovačiča. Ta je napisal obširen, zgodovinsko zelo temeljit življenjepis škofa Antona Martina Slomška, prepisoval Slomškove rokopise in sestavil takoimenovane "artikule", to je: odgovore na obrazec z 90 vprašanji, ki se nanašajo na kreposti in svetniško življenje škofa Slomška. Žal je dr. Kovačič umrl že leta 1939.

Za njim je kot škofijski postulator nadaljeval delo kanonik Mirt, ki je na tretjeredniški duhovniški skupščini 21. novembra 1940 mogel poročati, da so zbrani in prepisani vsi Slomškovi tiski in rokopisi ter da je tudi proces o sluhu svetosti v glavnem zaključen.

Ko se je slovenski domovini bližala druga svetovna vojna, so se Slovenci zopet javno zatekli k Slomšku ob njegovi 140—letnici in sicer na predvečer njegovega smrtnega dne 23. septembra 1940. Tedanji grozeči svetovnopolitični položaj odmeva tudi v govoru škofa Ivana Jožefa Tomažiča: "Slomšku moramo biti hvaležni kot vzorniku, ki je vse svoje delo posvetil slavi božji in zveličanju duš. Njemu se imamo v veliki meri zahvaliti za slovensko zemljo in besedo materino. Zato danes prosimo za njegovo beatifikacijo. Njemu pa se priporočamo, naj izpolni svojo obljubo, da bo Slovencem priprošnjik pri božjem prestolu".

Vihar druge svetovne vojne je v aprilu leta 1941. zgrmel na Slomškov Maribor. Grob svetniškega katoliškega slovenskega škofa so sovražniki razdejali, niso se pa mogli znesti nad njegovim truplom, ki so ga budni Slomškovi častivci v zadnjem trenutku prepeljal v kripto bazilike Matere Milosti v Mariboru. — S Slomškove rojstne hiše so odstranili spominsko ploščo, s ponikovske šole njegov kip. Slomškovo podobo v ponikovski cerkvi pa so verna dekleta pred sovražniki Slomškovega spomina prekrivala z zelenjem.

Med okupacijo je bilo v veliki nevarnosti tudi dotedanje delo škofijske komisije za Slomškov beatifikacijski postopek. Slomškovi spisi in vsi uradni akti škofijske komisije so namreč vsa leta vojne v odprtih zabojih ležali na hodnikih, kjer so vsak dan bodili okupatorski ljudje. Toda, kakor da bi jim bili prikriti... Nedotaknjeni so dočakali konec okupacije. Tako je mogla škofijska komisija s svojim delom takoj nadaljevati.

Nove pobude je prizadevanju za Slomškovo poveličanje pred vesoljno Cerkvijo dala stoletnica prenosa lavantinskega škofijskega sedeža iz Št. Andraža v Labodski dolini v Maribor leta 1959. Sedanji mariborski škof dr. Maksimilijan Držečnik, ki se kot škof že dvajset let trudi z vso vnemo, da bi njegov svetniški prednik na škofijskem sedežu bil čimprej proglašen za blaženega, je storil vse, da je bil škofijski postopek za to priliko v glavnem zaključen. Na slovesnosti stoletnice Slomškove smrti, 23. septembra 1962, je v mariborski stolnici blagoslovil vse Slomškove spise. S tem je nekako uradno zaključil škofijski postopek za prištetje k blaženim in svetnikom božjega služabnika Antona Martina Slomška. Spise je tri tedne za tem, dan pred začetkom II. vatikanskega vesoljnega zbora. 10. oktobra 1962, osebno izročil obredni kongregaciji v Rimu. Napovedal je, da bodo spisom kmalu sledili vsi akti dovršenega škofijskega postopka za Slomškovo beatifikacijo in predložil obenem imenovanje postulatorja v Rimu.

Duša prizadevanja za Slomškovo čast na oltarju po drugi svetovni vojni je kanonik Franc Hrastelj, ki je leta 1959, izdal šmarnična berila o Antonu Martinu Slomšku, leta 1962. pa je napisal knjižico "Škof Slomšek". Monsignor Hrastelj, ki je bil pred kratkim imenovan za stolnega dekana, pripravlja sedaj Slomškov življenjepis. Z delom je že precej daleč. Ta življenjepis istočasno prevaja v Rimu v italijanski jezik pater Franc Husu, ravnatelj klaretjanskega semenišča. Gre za življenjepis, ki ga moramo pripraviti v Rimu, da ga predložimo obredni kongregaciji. Z njim pa bomo seznanili tudi širšo javnost v tujini, kdo je bil služabnik božji škof Anton Martin Slomšek. Stolni dekan Hrastelj je sedaj najboljši poznavavec Slomška, saj se že več desetletij ukvarja s tozadevnim študijem.

Danes je celotni škofijski postopek za prištetje k blaženim in svetnikom škofa Slomška na obredni kongregaciji ali uradu apostolskega sedeža za prištetje k blaženim in svetnikom v Rimu. Celotni postopek obsega:

1. postopek o sluhu svetosti in junaških krepostih božjega služabnika Slomška;

2. postopek o nečeščenju, to je, da božjega služabnika Slomška do sedaj niso še nikjer javno častili;

3. postopek o spisih: ta je že, kakor smo rekli, od otvoritve koncila oktobra leta 1962. na obredni kongregaciji, kjer zaprisežen bogoslovni strokovnjaki proučujejo vse Slomškove spise, katerih ni malo. Izjaviti morajo, da so vsi spisi v verskem in nravnem oziru neoporečni.

Prvi in drugi postopek obsegata 800 z roko in s posebnim črnilom pisanih protokolnih strani. Oba sta v celoti prevedena iz slovenskega v latinski jezik, kakor zahtevajo cerkveni predpisi. — Prevod je oskrbel mariborski škofijski ordinariat, kateremu je obredna kongregacija na postulatorjevo prošnjo dala za to posebno pooblaščenje. Proces je s tem veliko pridobil na času in prihranil na gmotnih sredstvih. Prevajanje v Rimu bi zahtevalo namreč veliko časa in ogromno vsoto denarja.

Tako je mariborski škof dr. Maksimilijan Držečnik med tretjim koncilskim zasedanjem novembra leta 1964 osebno in v spremstvu postulatorja izročil apostolskemu sedežu še ta dva omenjena postopka ter s tem s svoje strani izpolnil vse pogoje za uvedbo apostolskega procesa.

Vse Slomškove spise morata proučiti dva bogoslovna strokovnjaka neodvisno drug od drugega. Prvi je začel z delom takoj po izročitvi spisov obredni kongregaciji, a je še danes na delu. Upamo, da bo končal še pred Veliko nočjo in bodo vsi spisi izročeni v pregled še drugemu cenzorju.

Zgoraj smo govorili o latinskem prevodu prvega in drugega postopka. Obredna kongregacija je sicer dala pooblaščenje škofijskemu ordinariatu v Mariboru, da oskrbi latinski prevod; obdržala pa si je pravico, da ta prevod overovi strokovnjak, ki ga bo za to pooblastila v Rimu. Tudi ta cenzor je že drugo leto na delu. Na sv. kongregaciji so obljubili, da bo v kratkem končal vsaj en postopek.

Trenutno sta torej na obredni kongregaciji za Slomškovo beatifikacijo v teku dve stvari: 1. proučevanje Slomškovih spisov; 2. overovljenje latinskega prevoda obeh ostalih procesov. Vse to spada pod takozvani informacijski ali poizvedovalni postopek. Šele potem bomo mogli misliti na uvedbo apostolskega postopka, ki nas bo postavil pred nove naloge in bomo o njih govorili ob drugi priliki. — Med tem pa pridno pripravljamo Slomškov življenjepis v italjanskem jeziku, kakor smo poprej omenili, da ga bomo čimprej mogli izročiti javnosti.

Slomškov List

MED POTJO SE JE RAZBIL — Bronasti kip Benita Juareza, mehiškega narodnega junaka, ki ga je mehiška vlada poklonila Washingtonu, D.C., je prišel na cilj precej poškodovan. Na sliki ga vidimo ležati na tleh. Kip bodo popravili, obnovili in postavili na javnem prostoru glavnega mesta ZDA.

Ayub ne bo kandidal

Predsednik Pakistana je izjavil, da ne bo več kandidiral. Napovedal je novo ustavo in nov volivni zakon. Opozicija slavi to za svojo zmago.

KARAČI, Pak. — Predsednik Pakistana Mohamed Ayub Khan je vodil in vladal državo s trdo roko deset let. Lani je opozicija proti njemu začela naglo naraščati. Združila je svoje vrste in se spustila z njim v odprt boj. V obeh delih države je prišlo do demonsracij, nemirov in izgredov. Policija in vojaštvo sta jih skušala preprečiti, pa nista vedno uspeli. Preko 50 oseb je bilo pri teh izgredih in spopadih mrtvih, na stotine ranjenih.

Vodja združene opozicije je Bhutto, bivši zunanji minister, ki ga je Ayub odpustil, ko je začel zavijati preveč na levo in se naslanjati na Sovjetsko zvezo in rdečo Kitajsko. Ko je Bhutto kršil v svoji borbi proti vladi nekatere predpise, so ga prijeli in zaprli. V zapor je moralo tudi več drugih vodnikov opozicije.

To je deželo le še bolj razburilo in privedlo do novih nemirov. Predsednik Ayub je pozval opozicijo na razgovor za 17. februarja. Ta je stavila za razgovore z njim pogoje, ki pa jih ni hotel v celoti sprejeti. Tako do razgovorov ni prišlo, pač pa je Ayub objavil, da ne bo več kandidiral za predsednika. Opozicija je to razglasila za svojo zmago in jo slavi polna upov na "demokratični" Pakistan.

Ayub je v svoji objavi napovedal novo ustavo in nov volivni zakon. Če se o teh ne bo mogel sporazumeti z vodniki opozicije, jih bo izdelal po lastni uvidevnosti in presoji.

Učnih moči bo dosti šele leta 1975

WASHINGTON, D.C. — Federalni urad za prosveto je sestavil posebno poročilo o stanju in potrebi po učnih močeh na naših učnih zavodih prve in druge stopnje. Ugotovil je najprej, da danes manjka naši deželi okoli pol milijona kvalificiranih učiteljev in učiteljic. Ta primanjkljaj bo od leta do leta manjši, izginil bo pa l. 1975, ko bo 2.2 milijona novih učnih moči na razpolago, dočim bo svobodnih učnih mest le 1.6 milijon.

To so povprečne številke, ki pa ne odkrivajo pravega stanja. Podroben pregled ugotavlja namreč, da bo tudi l. 1975 manjkalo strokovnega in specijaliziranega učiteljstva. Tudi letos manjka v glavnem strokovnega učiteljstva. Primanjkljaj je res cenjen na pol milijona učnih moči, toda v tem številu manjka kar 232,000 strokovnih moči za pouk na šolah za duševno zaostale otroke.

Gornji in podobni podatki so bili nabrani za gradivo za nov prosvetni zakon, ki naj regulira sistem naših pedagoških šol in ga pripravlja federalna administracija.

Concorde pripravljen za preskusne polete

TOULOUSE, Fr. — Nadzvočno jet potniško letalo Concorde, ki ga grade skupno Francozi in Angleži, je pripravljeno za polet. Preskusni polet je predviden za 28. februar, na dan, ko bo prišel v Francijo na obisk predsednik ZDA R. M. Nixon.

Letalo bi moralo biti že lani pripravljeno za poskusne lete, pa je prišlo vedno znova do raznih tehničnih težav. Načrte zanj so delali skupno Francozi in Angleži, vsak od njih so zgradili tudi po eno letalo za preskušanje. Francosko je sedaj pripravljeno in verjetno ne bo dolgo, ko bo tudi angleško.

Čisto zlato

Zlato dobivamo vedno le v popolnoma čistem stanju v naravi. Pomešano je v drobnih zrnih in zrncih v vseh vrst skalovja in hribin.

Male Help Wanted

TOOL ROOM
Machinists
Opportunity for steady good paying year-around work with plenty of OVERTIME. Excellent location near the Shoreway — St. Clair.

KROMEX
880 E. 72 St.
361-2925
(40)

Part Time Work
For high school boys. After school and Saturday mornings. Job involves cleanup, material handling and light maintenance in neighborhood factory.

VALEN MFG. CO.
6725 Machinery Ave.
1 block north of St. Clair at E. 70
(39)

Ženske dobijo delo

Gospodinja
Iščemo gospodinjo za bolehn zakonski par; 5 dni ali 7 dni s svojo sobo v apartment. Mora razumeti angleško; priporočila. Kličite 681-2126. —(38)

MALI OGLASI

Slaščičarna naprodaj
Dolgoletna slaščičarna v st. clairski okolici z C-2 licenco je ugodno naprodaj zaradi smrti. Eden ali dva trgovinska prostora. Kličite EX 1-7020.
—(41)

Naprodaj
Mala strojna delavnica, v obratu že 47 let. Splošno strojništvo in mehaničnost. Poceni. Kličite podnevi: 641-9214, ob večerih 524-7191. (39)

Stanovanje oddajo
Trisobno stanovanje s kopalnico, na novo dekorirano, oddajo. Kličite 731-9431. (39)

Prijatel's Pharmacy
IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA ZA RAČUN POMOČI DRŽAVE OHIO ZA OSTARELE
AID FOR AGED PRESCRIPTIONS
St. Clair Ave. & 68th St.: EN 1-4212

KAREL MAUSER:

ROTIJA

V nočeh se je premetavala brez spanja po postelji in preganjala misli, ki so se ji vsiljevale.

"Če bi mu pisala in povedala, kako je z menoj. Morda bi se me usmilil in me poročil. Saj se je mladi Kremenc tudi prav na zadnji čas. Ljudje so nekaj časa obračali jezike, otrok pa ima le očeta. Še ne ve ne, da bi bil lahko brez njega."

"Ne, prosila ga pa ne bom. Zdaj bi mi že lahko pisal, ko bi mu bilo kaj zame. Morda bi me nagnal še..."

Spomnila se je psovke s katero so ljudje obmetavali ničvredne ženske.

"Taka pa nisem. Bog ve, da ne." Solze so ji kar same tekle, ni jih mogla ustaviti.

"Marjeta je prav imela. Le zakaj je nisem poslušala? Lepo mirno bi živela in še vedno lahko upala, da se bom kdaj omožila. Zdaj so vse sanje proč. Z otrokom me ne bo nihče vzel."

Noči se je Rotija najbolj bala. Z neizprosno silo je vrtala vest in pobijala ugovore enega za drugim. Rotija se ni imela kam opreti. Že je mislila, da se je rešila težeče more in vso krivdo zvrnila na Tineta, pa je spet iz noči prišla beseda in pobila njeno.

"Tudi sama si kriva, da bo otrok revež in brez očeta. Zakaj si šla ponoči s pijancem sama? Za dne bi šla kakor nekatere druge. Pošteno druščino bi imela."

Rotija se je zaman borila. Noč s svojo tišino jo je trdo držala in neusmiljeno razgaljala njen greh.

"Ljubila bom otroka, kakor da je samo od mene", je skoraj že prosila za milost. "Za mater in očeta mu bom."

"In vendar mu bo vse življenje nekaj manjkalo."

Vest se ni dala pomiriti.

Rotija je zjutraj vstajala bolj zmučena, kakor je zvečer legala. Za zajtrk je spila lonček pregretega mleka. Dovolj ji je bilo.

Ko je bilo požeto pri Škovincu, je šla še k Jajtu in Matičevcu. Morala je pokazati, da je takšna kakor vselej. Pridna in neutrudna. Pozimi je dnine malo, živeti pa je vendarle treba. Pri žetvi je delala vselej samo za moko. Gospodinje so ji rade še kaj navrgle, tako da ji pozimi tudi z zabelo ni bilo težko. Prav lahko je rinila in še včasih kaj prodala.

Pri Matičevcu so se ženske spravile nad Tineta. Rotija bi najrajši odšla z njive, tako ji je bilo težko. Toda morala jih je poslušati.

Začela je Jaskova Mica. "Slišala sem, da gre Tinetu prav dobro. S Krevsovim skupaj stanujeta. Oba sta seveda precej na pijano in se dobro razumeta. Ono nedeljo je bila Jakeljnova v Kranju in je Tineta srečala, prepeljaval je neko punčaro pod roko, če si moreš misliti, in Anice še poznati ni hotel. Prtovčanov sploh ni maral, da jih je pa tako brž izgubil iz spomina, si pa spet ne morem misliti. Prav nič prida ga ni. Zgubil se je do kraja kakor njegov oče."

Rotiji je bilo vroče. Kri ji je kar plesala po žilah, in najraje bi prosila, naj nehajo govoriti o njem.

"Pa je škoda za fanta", se je za Tineta zavzela Bregarjeva. "Nič kako pripraven je bil za delo. Pri nas je naredil svinjak. Za tesarja in mizarja je zalegel."

Jaskova ni hotela, da bi kdo hvalil, kar je ona obsodila.

"Več škode je naredil kakor dobrega. Za dekleti je lazil in hvala Bogu, da ni katere onesrečil. Roze skoraj da ni ujel. Ko bi ne bilo Škovinčeve Marjete, bi si danes že pulila lase.

Rotija je povezovala snop in lovila sapo. Zdelo se ji je, da se bo zdaj zdaj sesedla.

"Nikdar ni bil nič prida", je trudno izjecljala.

Moj Bog, nekaj je morala reči, ko so vse gledale vanjo.

Jaskovi Mici so se zasvetile oči.

"Pa sta si bila vendar vidva nekam na roke. Na sv. Petra te je v Selcih še v gostilno peljal."

"Lazil je za mano, pa sem se ga otepala", je Rotija komaj izdavila. "Vesela sem, da je odšel v Kranj."

"Boga zahvali, da ga nisi poslušala. Samo v nesrečo bi te spravil. Dobro, da imaš leta in vso pamet skupaj."

Rotiji se je zdelo, da jo Mica gleda nekam porogljivo. Nobene besede ni več spravila iz sebe in hvaležna je bila Bregarjevi, da je začela pogovor o lanu.

Rotiji se je kar vrtelo pred očmi. Ko je vrgla snop na kopico, bi kmalu še sama padla za njim.

"Hvala Bogu, da ni katere onesrečil", je venomer slišala Micine besede.

"Samo mene je", je bolelo Rotijo. "V kakšni sramoti bom, ko se bo greh pokazal. Vse so me imele za pametno, pa se mi je namerilo, o čemer še nobena ne sanja ne."

Dvakrat je preslišala Bregarjevo, ki jo je nekaj vpraševala.

"Ali si gluha, ali kaj", jo je sunila Jaskova.

Stresla se je, da se je užela. Bregarjeva je morala na mejo po cunjo, ki so jo nalašč prinesli s seboj, da ji je obvezala prst.

"Tako sem nerodna kakor še nikoli", se je poskušala nasmehniti. "Vroče je pa tudi, da človeku sapa zastaja. Kar oči mi zalija", je hotela opravičiti solze, ki so se ji nabrale v očeh.

"Kdaj pa bo, če zdaj ne?" je stegnila jezik Jaskova. Videla je, da Rotiji trde besede o Tinetu niso šle do srca.

Prst je močno krvavel in kri je brž udarila skoz obvezo. Rotija se je kar oddahnila kakor da ji je s krvjo vred odtekla tudi bolečina.

Srpov držaj je bil krvav in tudi vsako povreslo je bilo lahko spoznati, ki ga je ovila Rotija.

Ko je Matičevčeva vrgla zadnji snop na kopico, se je Rotija oddahnila. K večerji ni hotela. Da jo preveč boli želodec, se je zgovorila.

Matičevka je ni silila. "Bova pa drugače poračunali. Kar jutri pridi."

"Pelin pij", je hotela svetovati Jaskova.

"Ga že. Škovinčeva Marjeta mi ga je dala. Toda nič ne pomaga."

"Potlej si tavžentrože skuhaj. Te so za vse dobre", je vedela Mica.

"Bom poskusila."

Rotija je odšla naravnost domov. Bala se je, da ne bi začela vpričo vseh bruhati na njivi.

Jaskovi bi se kaj posvetilo.

"Nobena ne sme še zvedeti. Vsaj zdaj še ne."

Rotija je legla brez večerje.

*

Žetev je bila pri kraju, snopi v stogovih. Strnišča so bila preorana in zasejana z ajdo in repo.

Rotija je premišljevala, kako bi si uredila življenje. Na Prtovču se kar ni mogla videti. Kadarkoli je govorila z Marjeto, bi se ji najraje izpovedala, potlej pa odšla nekam daleč, da bi Prtovčanke ne videle njene sramote.

(Dalje prihodnjič)

ZADNJI DNEVI

NAŠE FEBRUARSKE RAZPRODAJE OD STENE DO STENE

VELIKI POPUSTI

na pohištvu za dnevne sobe — spalnice — kuhinje — radio in TV aparate — pralnike — hladilnike — itd... Zelo lahki plačilni pogoji: KUPITE SEDAJ, PLAČATE LAHKO PRIHODNJI MESEC — KUPLJENE STVARI DOSTAVIMO NA DOM, kadar želite! Izkoristite to edinstveno priložnost in kupite še ta mesec! BOSTE VELIKO PRIHRANILI

POSEBNOST SO PA MODROCI z 20-letno garancijo

Reg. cena $89.50 SPEC. CENA $64.50

A. Grdina & Sons

FURNITURE DEALERS and FUNERAL DIRECTORS

15301 Waterloo Road KE 1-1235

Odprto v ponedeljek, četrtek in petek do 9. zv. V torek in soboto do 6. zv. — V sredo zaprto.

MI DAJEMO EAGLE ZNAMKE

KOLEDAR *društvenih prireditev*

MAREC

1. — **Klub slovenskih upokojencev** na Waterloo Rd. priredi večerjo v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd
2. — **Glasbena Matica poda svoj** pomladanski koncert v Slov. nar. domu na St. Clair Avenue.
9. — **Dawn Choral Group SŽZ** poda koncert v SDD na Recher Avenue. Začetek ob 4.30 popoldne. Po koncertu večerja in zabava s plesom. Igra Grabnarjev orkester.
16. — **Društvo Najsv. Imena pri** Sv. Vidu priredi zajtrk z omletami in klobasicami v avditoriju od 8. zj. do 2. pop.
16 — **Federacija slovenskih domov** priredi "Man of the Year" banket ob 4. pop. v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.
22.— **Slovenska telovadna zveza** v Clevelandu priredi telovadno akademijo v dvorani pri Sv. Vidu. Začetek ob 7.30 zvečer.
23. — **Pevski zbor Ilirija poda** v cerkvi Marije Vnebovzete na Holmes Avenue ob štirih popoldne oratorij V KRIŽU JE ZMAGA.
30. — **Materinski klub pri Sv.** Vidu pripravi kosilo s pečenimi piškami.
30. — **Pevski zbor Jadran priredi** koncert v SDD na Waterloo Rd.
30.—**Dramatsko društvo LILIJA** poda v spomin 50 letnice smrti Ivana Cankarja njegovo dramo "Kralj na Betajnovi" v Slov. nar. domu na St. Clair Avenue.

APRIL

12. — **Društvo SPB Cleveland** priredi družabni večer s plesom v Baragovem domu.
13. — **Mladi harmonikarji prirede** svoj koncert v farni dvorani pri Sv. Vidu. Začetek ob 3.30 popoldne.
13. — **Moški pevski zbor Slovan** poda svoj pomladanski koncert v SDD na Recher Avenue. Začetek ob štirih popoldne.
19. — **DSPB Tabor priredi svoj** pomladanski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave.
26. — **Slovenska folklorna skupina** KRES priredi "VEČER V DEČVAH" s kratkim sporedom v SND na St. Clair Ave. Za ples igrajo "Veseli Slovenci".
27. — **Pevski zbor Planina priredi** ob štirih popoldne koncert v SND na Maple Heights.

MAJ

3. — **Slovenski športni klub** priredi kegljaški banket v Baragovem domu.
4. — **Pevski zbor Triglav priredi** svoj letni koncert v SND na St. Clair Avenue. Začetek ob 4. popoldne.
10. — **Pevski zbor Korotan poda** v SND na St. Clair ob 7.30 zvečer koncert. Po koncertu ples ob godbi "Veselih Slovencev".
11. — **Slovenska šola pri Sv.** Vidu priredi MATERINSKO proslavo.
25. — **V SDD na Recher Avenue** bo na razpolago obed od 2. pop. do 6. zv., nato ples.
30. — **S.K.D. Triglav v Milwaukee**, Wis., priredi spominsko proslavo v Triglav parku s sv. mašo ob 11. dopoldne.

JUNIJ

1. — **Društvo sv. Jožefa št. 169** KSKJ priredi piknik na svojih prostorih na White Rd.
1. — **Društvo SPB Cleveland:** Proslava Slov. Spominskega dneva s sv. mašo za padle žrtve komunistične revolucije in žrtve druge svetovne vojske pri Lurški Mariji na Providence Heights, Chardon Road.
8. — **Društvo SPB TABOR se bo** spominjalo padlih domobrancev, četnikov in drugih žrtev komunistične revolucije v Sloveniji s sv. mašo pri kapelici na Orlovem vrhu na Slovenski pristavi.
15. — **V SDD na Recher Avenue** balincarska tekma. Začetek ob enih popoldne.
15. — **Otvoritev Zelene doline.**
22. — **Otvoritev Slovenske** pristave.
22. — **S.K.D. Triglav v Milwaukee**, Wis. priredi piknik v Triglav parku na HW 30-Town of Norway.
29. — **Slovenska šola pri Sv.** Vidu priredi svoj vsakoletni piknik na Slovenski pristavi.

JULIJ

4. — **Zelena dolina priredi piknik** na svojih prostorih.
9. — **Klub slov. upokojencev v** Euclidu priredi piknik na farmi SNPJ.
13. — **Slovenska pristava priredi** piknik.
20. — **Slovenski športni klub** priredi piknik na Slovenski pristavi.
27. — **Slovenska šola pri Mariji** Vnebovzeti priredi piknik na Slovenski pristavi.
27. — **Piknik v Zeleni dolini.**

AVGUST

3. — **Ohio KSKJ piknik v parku** sv. Jožefa na White Rd.
10. — **DSPB Tabor priredi svoj** prvi poletni piknik na Slovenski pristavi.
10. — **Zelena dolina priredi piknik** na svojih prostorih.
17. — **S.K.D. Triglav priredi svoj** drugi redni piknik v Triglav parku Milwaukee, Wis. združen z mladinsko sportno prireditvijo.
17. — **Fara Marije Vnebovzete** priredi svoj žegnanski festival od 3. pop. do 9. zvečer v šolski dvorani.
17. — **Slovenska pristava priredi** piknik na svojih prostorih.
24. — **Letni piknik društva** Najsv. Imena fare sv. Vida na Saxon Acres na White Road.
24. — **V SDD na Recher Avenue** ob enih popoldne balincarska tekma.
23.-24.—**Slovenski Dom na Holmes** Ave. praznuje 50-letnico obstoja.
24. — **Piknik v Zeleni dolini.**

SEPTEMBER

14. — **Zelena dolina priredi** trgatev.
21. — **Vinska trgatev na Slovenski** pristavi.
28. — **Oltarno društvo pri Sv.** Vidu vabi na kosilo v farno dvorano sv. Vida od opoldne do treh popoldne.

OKTOBER

4. — **Društvo SPB Tabor priredi** jesenski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave. Igrali bodo "Veseli Slovenci".
5. — **SDD na Recher Avenue** praznuje 50-letnico obstoja.
5. — **Ohijska federacija KSKJ** društev proslavi 75-letnico KSKJ s sv. mašo v cerkvi sv. Vida ob 11.45, nato z banketom v farni dvorani.
5. — **Zelena dolina priredi kostanjevo** nedeljo.
11. **Društvo SPB Cleveland priredi** svoj družabni večer v farni dvorani pri Sv. Vidu.
25. — **Oltarno društvo fare Marije** Vnebovzete priredi "card party" v šolski dvorani. Pričetek ob sedmih zvečer.

NOVEMBER

2. — **Klub Ljubljana priredi** večerjo in ples v SDD na Recher Avenue. Začetek ob petih popoldne.
2. — **Glasbena Matica poda svoj** jesenski koncert v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.
15. — **Klub upokojencev v** Newburghu priredi letni banket v Slovenskem narodnem domu na E. 80 St. ob 5. uri pop. Igra Zabak orkester.
15. — **Belokranjski klub priredi** martinovanje v SND na St. Clair Avenue.
16. — **Pevski zbor Jadran poda** v SDD na Waterloo Rd. svoj jesenski koncert.
23. — **Fara Marije Vnebovzete** priredi Zahvalni festival v šolski dvorani. Od 3. pop. do 9. zvečer.

DECEMBER

7. — **Moški pevski zbor Slovan** poda svoj jesenski koncert v SDD na Recher Ave. Začetek ob štirih popoldne.

CHICAGO, ILL.

FEMALE HELP

Light Secretarial

Industrial distributor looking for someone with typing and light shorthand background.

- Salary Commensurate with Experience.
- Excellent Opportunity for Advancement.
- Modern Air-Conditioned Offices.
- 5-day Week.

Bosler Supply Co.
1935 S. Wabash Avenue
Chicago, Illinois
Tel. VI 2-6800

(39)

CHICAGO, ILL.

Male & FEMALE HELP

WANTED MAN OR WOMAN DISHWASHER.
Part time. 3 Days a week.
CALL JERRY
PH. 442-7201

(40)

MALE HELP

MECHANICS
Exp. on Diesel & Gas Engines. No age limit. Good working conditions. Permanent.
LASHAM CARTAGE CO.
2331 S. WOOD

(40)

REAL ESTATE FOR SALE

WISCONSIN. Eagle Lake. Year round home. 4 doors to beach. 4 rms. fin. 2 unfin. Under $10,000.
Ph. 863-3975

(39)

FEMALE HELP

REGISTERED NURSES
AND LICENSED PRACTICAL NURSES
NEEDED IMMEDIATELY
to staff new 200-bed wing of the
WESLEY MEDICAL CENTER
550 North Hillside, Wichita, Kansas 67214
MINIMUM SALARIES FOR R.N.'s $528.00 MONTHLY
(This will move to $580.00 as of January 6, 1969)
MINIMUM SALARIES FOR L.P.N.'s $346.00 MONTHLY
This will move to $381.00 as of January 6, 1969)
Excellent working conditions and employee benefits, plus shift and weekend differential. Relocation assistance.
Contact Mrs. C. LINDLEY, Dept. AD
Director of Nursing. Or the Personnel Office
by letter or telephone collect
316—MU 5-2151

(39)

V SPOMIN
DESETE OBLETNICE SMRTI NAŠEGA LJUBLJENEGA IN NEPOZABNEGA OČETA

Mathew Perlin

ki je zaspal v Gospodu dne 23. februarja 1959.

Ni ga dneva, ne noči,
da nam ne bi bil v mislih Ti.
Spomine svetle vedno v nas budiš,
v ljubečih srcih vedno nam živiš.

S cvetjem Tebi grob krasimo,
v trajno ljubek Ti spomin,
cvetje s solzami kropimo,
naših srčnih bolečin.

Tvoji žalujoči:
ROSE, hčerka
JIMMY, sin

Tampa, Fla., 24. feb. 1969.

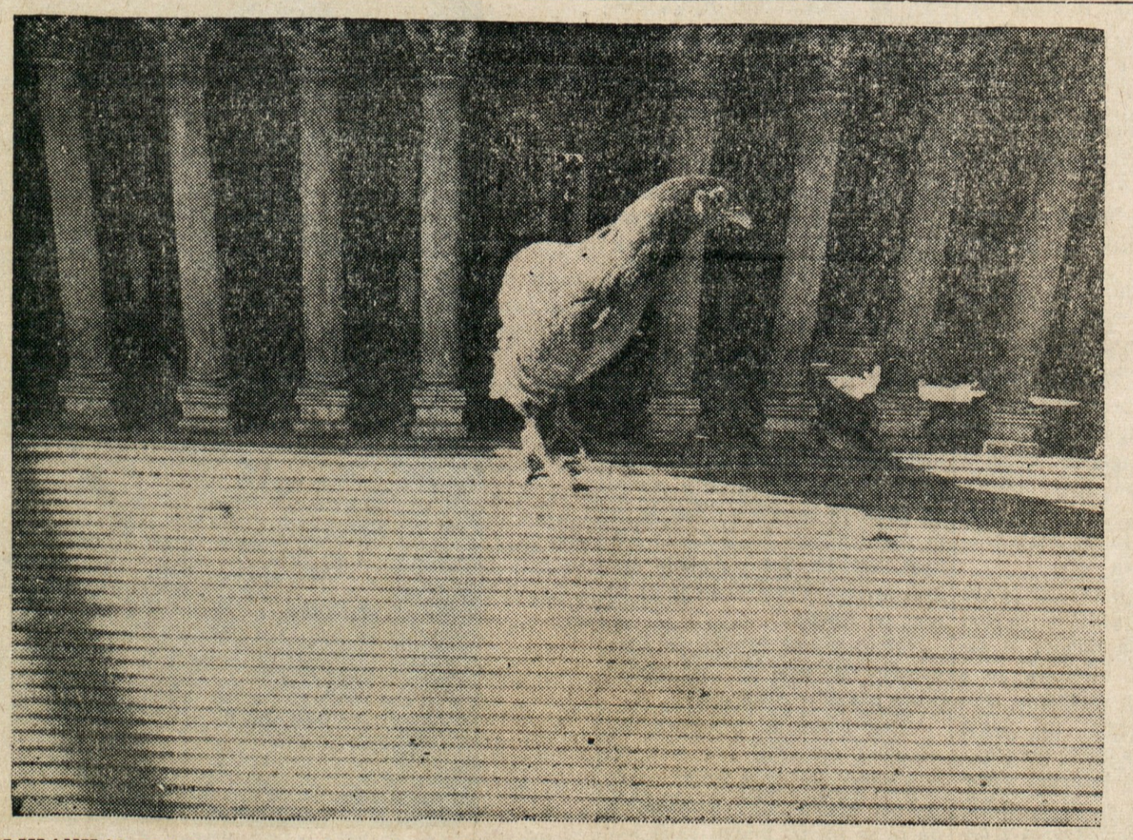

VELIKANKA? Kokoš na stopnišču pred templjem je normalne velikosti, le tempelj je bolj majhen. Je namreč samo miniatura, ki je bila nedavno razstavljena v Libanonu.